
Воронежский государственный университет   Университет имени Гоце Делчева, г. Штип
Россия   Македония

Воронешки државен универзитет   Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Русија   Македонија

Voronezh State University   Goce Delcev University in Stip
Russia   Macedonia

Вторая международная научная конференция   Втора меѓународна научна конференција

Second International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

СБОРНИК СТАТЕЙ
ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
CONFERENCE PROCEEDINGS

10-12 мај 2017 / 10-12 мая 2017 / 10-12 May 2017

Воронеж

Воронеж

Voronezh

Воронежский государственный университет   **Университет имени Гоце Делчева, г. Штип**
Россия   **Македония**

Воронешки државен универзитет   **Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,**
Русија   **Македонија**

Voronezh State University   **Goce Delcev University in Stip**
Russia   **Macedonia**

Вторая международная научная конференция   **Втора меѓународна научна конференција**

Second International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   **ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ**
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

СБОРНИК СТАТЕЙ
ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
CONFERENCE PROCEEDINGS

10-12 мај 2017 / 10-12 мая 2017 / 10-12 May 2017

Воронеж

Воронеж

Voronezh

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ
Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Софија Заболотнаја (Русија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Виолета Димова (Македонија)
Марија Кусевска (Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (Македонија)
Даниела Коцева (Македонија)
Силвана Симоска (Македонија)
Татјана Атанасоска (Австрија)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Јулиа Дончева (Бугарија)
Гергана Пенчева-Апостолова (Бугарија)
Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (Босна и Херцеговина)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Ева Бартос (Полска)
Даниела Костадиновиќ (Србија)
Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Зеки Ѓурел (Турција)
Неџати Демир (Турција)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонгат (Франција)
Реа Лујиќ (Хрватска)
Технички секретар
Софија Заболотнаја
Татјана Уланска

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Софија Заболотнаја (руски јазик)

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Снежана Кирова (англиски јазик)

Техничко уредување

Костадин Голаков

Ирина Аржанова

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

81(062)

82(062)

316.7(062)

МЕЖДУНАРОДНАЯ научная конференция (2 ; Воронеж ; 2017)

Сборник статей / Вторая международная научная конференция, Воронеж, 10-12 мая 2017 = Сборник на трудови / Втора меѓународна научна конференција, Воронеж, 10-12 мај 2017 = Conference proceedings / Second International Scientific Conference, Voronezh, 10-12 May 2017. - Штип : Универзитет имени Гоце Делчева = Универзитет “Гоце Делчев” = Shtip : Goce Delcev University, 2017. - 642 стр. : табели ; 25 см

Трудови на рус., мак. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-469-7

а) Јазик - Собири б) Книжевност - Собири в) Културологија - Собири
COBISS.MK-ID 105484554

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Виолета Димова, Филологический факультет при УГД
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Софья Заболотная (Россия)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Татьяна А. Тернова (Россия)
Виолета Димова (Македония)
Мария Кусевска (Македония)
Ева Гёргиевска (Македония)
Даниела Коцева (Македония)
Силвана Симоска (Македония)
Татяна Атанасоска (Австрия)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Юлиа Дончева (Болгария)
Гергана Пенчева-Апостолова (Болгария)
Биляна Мариц (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)
Волфганг Моч (Германия)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Ева Бартос (Польша)
Даниела Костадинович (Сербия)
Тамара Валчич-Булич (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Ахмед Гюншен (Турция)
Зеки Гюрел (Турция)
Неджати Демир (Турция)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)
Реа Луйич (Хорватия)
Ученый секретарь
Софья Заболотная
Татьяна Уланска

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)

Софья Заболотная (русский язык)

Снежана Кирова (английский язык)

Техническое редактирование

Костадин Голаков

Ирина Аржанова

Славе Димитров

Адрес организационного комитета

Воронежский государственный университет

Филологический факультет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет

ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU
Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Sofya Zabolotnaya (Russia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Violeta Dimova (Macedonia)
Marija Kusevska (Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Daniela Koceva (Macedonia)
Silvana Simoska (Macedonia)
Tatjana Atanasoska (Austria)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Gergana Pencheva-Apostolova (Bulgaria)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Ewa Bartos (Poland)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Necati Demir (Turkey)
Zeki Gurel (Turkey)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Rea Lujic (Croatia)
Conference secretary
Sofya Zabolotnaya
Tatjana Ulanska

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Sofya Zabolotnaya (Russian)

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Snezana Kirova (English)

Technical editing

Kostadin Golakov

Irina Arzhanova

Slave Dimitrov

Address of the Organizational Committee

Voronezh State University

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

Goce Delcev University - Stip

Faculty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Ануфрієв Олег – КУЛЬТУРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕКРАСОВЦІВ-СТАРОВІРІЦ В ПОНИЗЗИ УКРАЇНСЬКОГО ДУНАЮ: ІСТОРІЯ ТА СТАН ЗБЕРЕЖЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОСТІ (НА МАТЕРІАЛИ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)	11
2. Асимопулос Панайиотис - РЫБНЫЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ В СОВРЕМЕННОМ ГРЕЧЕСКОМ, РУССКОМ И СЕРБСКОМ ЯЗЫКАХ	19
3. Балек Тијана - КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ТЕМПЕРАТУРНИХ ПРИДЕВА У САВРЕМЕННОМ СРПСКОМ И РУССКОМ ЈЕЗИКУ	27
4. Беляева Наталья - ОБРАЗ ДОМА В ТВОРЧЕСТВЕ В. ВЫСОЦКОГО И Ю. ШЕВЧУКА: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ	37
5. Бердникова Ольга Анатольевна – ФИЛОЛОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СИСТЕМЕ ГУМАНИТАРНЫХ НАУК	45
6. Бестолков Дмитрий Александрович – УЧАСТНИК РЖЕВСКОЙ БИТВЫ. ЛИРИЧЕСКИЙ ГЕРОЙ АЛЕКСАНДРА ТВАРДОВСКОГО В КОНТЕКСТЕ РУССКОЙ И БЕЛОРУССКОЙ ПОЭТИЧЕСКОЙ ТРАДИЦИИ.....	55
7. Гладышева Светлана - СУДЬБА РОССИИ И ЕВРОПЫ В ПУБЛИЦИСТИКЕ Д. С. МЕРЕЖКОВСКОГО ПЕРИОДА ЭМИГРАЦИИ.....	63
8. Гончарова Алина - ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ МЕТОДИКИ «ТИХОГО ОБУЧЕНИЯ» ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ КЕЙЛЕБА ГАТТЕНЬО	69
9. Гоцко Алла Николаевна - СОЦИАЛЬНЫЕ И ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ РЕЧЕВОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ- ФИЛОЛОГА	79
10. Гузенина Светлана - СЛАВЯНСКИЕ ДУХОВНЫЕ ПАРАЛЛЕЛИ В КУЛЬТУРЕ РОССИИ И МАКЕДОНИИ.....	85
11. Ghențulescu Raluca -демче CULTURAL CHALLENGES IN SPECIALIZED TRANSLATIONS	91
12. Демченко Зинаида - КУЛЬТУРНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА И ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ У СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К УЧЕБНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	101
13. Денкова Јованка - НАУЧНАТА ФАНТАСТИКА НА ИВАН ЕФРЕМОВ	111
14. Димова Виолета - ЕСТЕТИКАТА НА КОМУНИКАЦИЈАТА И МЕДИУМИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ЛИТЕРАТУРА	121
15. Ѓорѓиева Димова Марија - ЗА АТРАКТИВНОСТА НА ЕДЕН ЖАНР (КНИЖЕВНИТЕ, КНИЖЕВНО-ТЕОРИСКИТЕ И КНИЖЕВНО-ИСТОРИСКИТЕ ИМПЛИКАЦИИ НА ИСТОРИОГРАФСКАТА МЕТАФИКЦИЈА)	129
16. Ѓорѓиоска Жаклина - ЦРКОВНОСЛОВЕНИЗМИТЕ ВО ТВОРЕЧКАТА РИЗНИЦА НА АНТЕ ПОПОВСКИ	139
17. Ефременкова Татьяна Николаевна - ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО УСПЕШНОЙ ЛИЧНОСТИ, ЧЕРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЮ ВНЕУРОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ	149
18. Жосу Зоя - ПАМЯТЬ КУЛЬТУРЫ В РОМАНЕ ГЕРМАНА БРОХА «НЕВИНОВНЫЕ»	153

19. Зайналова Лариса – СОПОСТАВИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СИНТАКСИЧЕСКИХ КОНСТРУКЦИЙ КАК ОСНОВА ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ИНТЕРФЕРЕНЦИИ	157
20. Зуева Надзея - ІДЭЙНЫ БАЗІС НАРОДНАГА БЫЦЦЯ Ў МАЛОЙ ПРОЗЕ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕННІКА ЛУКАША КАЛЮГІ	163
21. Иванова Бильана, Кирова Снежана, Кузмановска Драгана - ВЛИЯНИЕ НА ВЕШТИНИТЕ ЗА ПИШУВАЊЕ И ЗБОРУВАЊЕ НА КОМУНИКАЦИЈАТА НА СТУДЕНТИТЕ НА АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК	173
22. Ивановска Билјана, Кусевска Марија - ПРАГМАТИКА НАСПРОТИ ГРАМАТИКА НАСПРОТИ СЕМАНИКА	185
23. Iskrev Dimitar - THE MENTOR AS KEY FIGURE IN WORKPLACE TRAINING	193
24. Јакимовска Светлана - ТРАНСФЕРОТ НА КУЛТУРНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ПРИ ПРЕПЕВОТ НА СТИХОЗБИРКАТА БЕЛИ МУГРИ ОД КОЧО РАЦИН	201
25. Jankova Natka - INTERCULTURAL COMMUNICATION IN ELT	211
26. Jovanov Jane - POLYCONTEXTUAL LINGUACULTURAL COMPETENCE	219
27. Југрева Марија - ПРОТЕСКАТА ВО РАСКАЗОТ „МЕТАМОРФОЗА” НА ФРАНЦ КАФКА	227
28. Караниколова-Чочоровска Луси - МЕНТАЛИТЕТОТ ВО КУСАТА ПРОЗА НА ЧЕХОВ (ЗА ЖЕНСКИОТ, ЧИНОВНИЧКИОТ И НАРОДСКИОТ МЕНТАЛИТЕТ ВО КУСАТА ПРОЗА НА АНТОН ЧЕХОВ)	233
29. Корноглуб Е.В. - ОБРАЗ Л.Н. ТОЛСТОГО В ПОВЕСТИ ИОНА ДРУЦЭ «ВОЗВРАЩЕНИЕ НА КРУГИ СВОЯ»	240
30. Коробов-Латынцев Андрей - РУССКАЯ ФИЛОСОФИЯ О ВОЙНЕ И НА ВОЙНЕ	245
31. Костюченкова Наталья - МЕТАФОРИЧЕСКАЯ ОРИЕНТАЦИЯ В ОТНОШЕНИИ ГРАММАТИЧЕСКОГО ЯРУСА ЯЗЫКА (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО, АНГЛИЙСКОГО И НОРВЕЖСКОГО ЯЗЫКОВ)	257
32. Крикливец Елена - СТИЛЕВАЯ МОДИФИКАЦИЯ РЕАЛИСТИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ В РУССКОЙ И БЕЛОРУССКОЙ ЛИТЕРАТУРАХ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВЕКА	263
33. Krsteva, Marija - FACT VS. FICTION: THE DOUBLING OF THE BIOGRAPHICAL SELF IN BIOFICTIONS ABOUT F.SCOTT FITZGERALD AND ERNEST HEMINGWAY	271
34. Кузмановска Драгана, Кирова Снежана, Иванова Бильана - МАКЕДОНСКИОТ ПРЕДЛОГ НА – КАМЕН НА СОПНУВАЊЕ КАЈ ИЗУЧУВАЧИТЕ НА ГЕРМАНСКИОТ И АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	277
35. Кузнецова Татьяна - КУЛЬТУРА ЭТНОСА В ФИЛОСОФСКО-ЭСТЕТИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ	287
36. Kurchanoff Maksym - MODERNISM, FUTURISM AND AVANT-GARDE AS INTELLECTUAL MOTHERLANDS OF TRANSFORMATIONS IN CHUVASH IDENTITY IN THE POETRY OF GENNADIИ АИИ	295
37. Лазарев Андрей - «СЛАВЯНСКИЙ ВЕСТНИК» И МОСКОВСКИЙ СЛАВЯНСКИЙ СЪЕЗД (1867)	307
38. Леонтиќ Марија - ПОТЕКЛО НА ТУРСКАТА ЛЕКСЕМА (х)ане/(х)ана (hane) И НЕЈЗИНА АДАПТАЦИЈА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СУФИКС	313
39. Лапыгина Мария - ОПИСАНИЕ КОММУНИКАТИВНОГО ПОВЕДЕНИЯ СЕРБСКОГО И РУССКОГО НАРОДА В СТАНДАРТНЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ СИТУАЦИЯХ	321
40. Lisjak Anton - TRAGOVI RAZVOJA SLAVENSKOG IDENTITETA U POVIJESNIM IZVORIMA SREDNJEGA VIJEKA	329

41. Майсюк Ольга - ОТЛИЧИТЕЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ГРАММАТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ РУССКОГО И ТУРКМЕНСКОГО ЯЗЫКОВ	341
42. Макаријоска Лилјана - ЛЕКСИЧКИОТ ПОДБОР ВО ПРОЗАТА НА ВЛАДО МАЛЕСКИ	349
43. Марковиќ Михајло, Новотни Соња – ЈАЗИЧНАТА ПОЛИТИКА НА РМ И ОДНОСОТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ КОН МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	359
44. Маролова Даринка, Ѓорѓиевска Ева - БИРГЕРОВАТА „ЛЕНОРЕ“ – ПАРАДИГМА ЗА НЕПРЕБОЛНА ЛЮБОВ	367
45. Меркулова Инна - ЛЕКСИКА МАКЕДОНСКОГО ЯЗЫКА НА ОБЩЕСЛАВЯНСКОМ ФОНЕ	373
46. Методијески Дејан, Голаков Костадин - МАКЕДОНИЈА КАКО ПОТЕНЦИЈАЛНА ДЕСТИНАЦИЈА ЗА РУСКИТЕ ТУРИСТИ	383
47. Михайлова Ирина - РОЛЬ ИНОЯЗЫЧНЫХ ВКРАПЛЕНИЙ В УСТАНОВЛЕНИИ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНЫХ СВЯЗЕЙ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В.О. ПЕЛЕВИНА	393
48. Михайлова Елена, Чжоу Жуйгао - ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ПОЭТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ С КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ ЯЗЫК	399
49. Младеноски Ранко - ПОЕТСКИОТ ОРАТОРИУМ НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ	409
50. Moretti Violeta - LATIN PROVERBS AS A TWO-WAY ROAD OF CULTURAL TRANSFER	419
51. Негријеска Надица – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА МОЖНИОТ НАЧИН ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ЕКСЦЕРПИРАНИ ОД РОМАНОТ CANONE INVERSO ОД АВТОРОТ ПАОЛО МАУРЕНСИГ И ПРЕВОДОТ НА МАКЕДОНСКИ	427
52. Недјурмагомедов Георгиј - ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ	437
53. Новотни Соња, Марковиќ Михајло – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА РАЗВОЈОТ НА ПОЛУВОКАЛИТЕ ВО ДВА ПАТЕРИЦИ СО МАКЕДОНСКА ЦРКОВНОСЛОВЕНСКА РЕДАКЦИЈА	445
54. Орлова Надежда - БИБЛЕЙСКОЕ ИМЯ В СЛАВЯНСКИХ ЯЗЫКАХ: АГАРЬ	455
55. Пасмарнова Валерия - ВИДЕО-КЕЙС КАК ФОРМА ОБУЧЕНИЯ НА СТЫКЕ ВЕБИНАРА И КЕЙС-ТЕХНОЛОГИИ	465
56. Петровска- Кузманова Катерина - „МАЈСТОРОТ И МАГАРИТА“ ОД М. БУЛГАКОВ НА СЦЕНАТА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОДЕН ТЕАТАР	473
57. Плахтиј Татьяна - РЕМИНИСЦЕНЦИИ КАК АКТУАЛИЗАТОРЫ НОВЫХ СМЫСЛОВ В ПЬЕСАХ УКРАИНСКОГО ДРАМАТУРГА XX СТОЛЕТИЯ НИКОЛАЯ КУЛИША	481
58. Пляскова Елена – ОТРАЖЕНИЕ НАРОДНОГО ЮМОРА В НЕМЕЦКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМАХ	491
59. Pop Zarijeva Natalija, Iliev Krste - THE CONTRIBUTION OF “DRACULA UNTOLD” TO THE EVOLUTION OF BRAM STOKER’S DRACULA: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE PROTAGONISTS	497
60. Попова Дарња - БЕЗУМНЫЙ МЕЧТАТЕЛЬ»: РЕЦЕПЦИЯ ЛИЧНОСТИ И ТВОРЧЕСТВА Э. ПО ВО ФРАНЦУЗСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ КРИТИКЕ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XIX – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВВ.	505
61. Продановска-Попоска Весна - ПРЕГЛЕД НА МЕТОДИТЕ И ТЕХНИКИТЕ ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО ОДНОС НА ПРАВИЛНИОТ ИЗГОВОР	515
62. Розенфелд Марьяна - РЕЧЕВОЙ ЭТИКЕТ В ОБЩЕНИИ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ	523

63.	Roitberg Natalia – THE STRUCTURE OF A LANGUAGE LESSON	531
64.	Росенко Н.И. - О НЕКОТОРЫХ НАПРАВЛЕННОСТЯХ ЭКОНОМИКО-ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ ЮРИСТА	539
65.	Ряполов Сергей Владимирович - ФИЛОСОФИЯ О. ФЕОФАНА (АВСЕНЕВА) В КОНТЕКСТЕ ВОРОНЕЖСКОГО ФИЛОСОФСКОГО ТЕКСТА	543
66.	Саломатина Мария - ЭССЕИСТИКА ПЕТРА ВАЙЛЯ, ИЛИ БЕСКОНЕЧНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ	551
67.	Симонова Светлана, Белоусов Арсений - К ВОПРОСУ ОБ ЭТИКО-ЭСТЕТИЧЕСКОМ СИНТЕЗЕ В ИКОНОПИСИ ВИЗАНТИИ И ДРЕВНЕЙ РУСИ	561
68.	Соловьев Дмитрий - СИСТЕМА КУРАТОРСТВА УНИВЕРСИТЕТОВ	569
69.	Стојановска-Стефанова Анета - КУЛТУРНИ ПРЕОБРАЗБИ КАЈ ДРЖАВИТЕ ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	573
70.	Тасевска Марица, Хаџи-Николова Адријана – АНГЛИЦИЗМИТЕ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ОД СПИСАНИЈАТА „JOY“ и „WOMAN“	579
71.	Тернова Татјана - ОБРАЗ РЕВОЛУЦИИ В ЛИРИКЕ АНАТОЛИЈА МАРИЕНГОФА	591
72.	Тодорова Марија - УСВОЈУВАЊЕ НА ВТОР ЈАЗИК	597
73.	Тоевски Свето - АНТРОПОЛОШКАТА ЛИНГВИСТИКА ВО МАКЕДОНИЈА И НЕЈЗИНИОТ ПОГЛЕД НА ГАНЕ ТОДОРОВСКИ И ПЕТРЕ М.АНДРЕЕВСКИ 605	
74.	Тресцова С.В., Трощинская-Степушина Т.Е. - КЛАССИЧЕСКАЯ МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В СОВРЕМЕННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ	629
75.	Уланска Татјана – КОГНИТИВНИТЕ МЕХАНИЗМИ ПРИ ПРОЦЕСОТ НА ЗБОРООБРАЗУВАЊЕ ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	633
76.	Филошкина Светлана - ТЕЛЕСНЫЕ ОБРАЗЫ В РОМАНЕ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛИЙСКИЙ ПАЦИЕНТ»	639
77.	Хайдер Джамил Джабер Альшинаинин - МЕЖДУНАРОДНЫЕ КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ ИРАКА В ЭПОХУ СОЦИОПОЛИТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	645
78.	Холина Дарья Александровна - ДВИЖУЩИЙСЯ СУБЪЕКТ В РАННЕЙ И ПОЗДНЕЙ ЛИРИКЕ У. Б. ЙЕЙТСА	651
79.	Цыганкова Яна - РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ОБРАЗА ВАМПИРА В РОМАНАХ ЭНН РАЙС И ПОППИ З. БРАЙТ «ИНТЕРВЬЮ С ВАМПИРОМ» И «ПОТЕРЯННЫЕ ДУШИ»	659
80.	Чуносова Ирина - УЧЕБНАЯ МОТИВАЦИЯ КАК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА	665
81.	Шутаров Васко - МЕЃУНАРОДНИ КУЛТУРНИ ВРСКИ ВО ВРЕМЕ НА СОЦИО-ПОЛИТИЧКИ ПРОМЕНИ	671

УДК: 316.32-027.511

КУЛТУРНИ ПРЕОБРАЗБИ КАЈ ДРЖАВИТЕ ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА

Анета Стојановска-Стефанова²¹⁸

Апстракт

Во овој труд ќе дадеме теоретски осврт на поимите меѓународно општество, меѓународна политика, на државата како субјект на меѓународното право, како и на влијанијата од глобализацијата во културните преобразби. Државата е врховна организација на човештвото денес. Чувствата кои членовите на оваа национална заедница ги негуваат кон неа се наречени национализам. Суверенитетот пак, овозможува национализмот да добие политички и правен израз во меѓународното општество. Ова значи дека државите, главни актери во меѓусебните односи, себе си се сфаќаат како суверени, а тоа значи дека тие не се подложни на ниеден повисок политички авторитет. Отука институциите на меѓународното општество, вклучувајќи го тука и правото, се осмислени да можат да одговорат на барањето за суверенитет. Квалитетот на практикувањето на политичката култура, е тесно поврзан со демократскиот развој на една држава. Развојот на цивилното општество, побарува развој на демократска политичка култура, создавање на критичка јавност, демократска социјализација на граѓаните, афирмација на цивилните вредности, кои во својот фокус го имаат граѓанинот. Културните разлики во државите во услови на забрзана глобализација се релевантни и за развојот на демократијата. Аналогно со брзите текови на глобализацијата кога се создаде еден пакет на процеси, вредности, идеји, уверувања, се појавија и амбициите на државите да ги воведат во своите национални општества овие глобализациски атрибути кои се составен дел на политичката култура и на политичката социјализација. Денешниот феномен на глобализацијата не ги опфаќа само елитите, тој го опфаќа целокупното општество во сите земји и култури.

Клучни зборови: држава, култура, општество, демократија, глобализација

²¹⁸ Асистент Докторанд, Универзитет “Гоце Делчев”-Штип, E-mail: aneta.stojanovska@ugd.edu.mk

1. Поимовно определување

Термините “општество“ (society) и “заедница“ (community), во литературата за меѓународното право и политика често се употребуваат како синоними. Така, зборуваме за национално општество и за меѓународно општество. Ова е донекаде разбирливо затоа што и двете општества претставуваат “човечки организации кои почиваат врз, и се условени од интересите, мотивациите и способностите на луѓето кои ги сочинуваат“²¹⁹. Државата е врховна организација на човештвото денес. Чувствата кои членовите на оваа национална заедница ги негуваат кон неа се наречени национализам. Суверенитетот пак, овозможува национализмот да добие политички и правен израз во меѓународното општество. Ова значи дека државите, главни актери во меѓусебните односи, себе си се сфаќаат како суверени, а тоа значи дека тие не се подложни на ниеден повисок политички авторитет. Отука институциите на меѓународното општество, вклучувајќи го тука и правото, се осмислени да можат да одговорат на барањето за суверенитет. Меѓутоа суверенитетот на меѓународен план има значење на правна еднаквост на државите која прилично прецизно може да се дефинира со јазикот на меѓународното право²²⁰. Државата како субјект на меѓународното право во најопшта смисла на зборот се дефинира преку нејзините четири основни карактеристики: население, територија, власт и суверенитет. Збирот на сите граѓани кои живеат во рамките на определена територија, одделена од другите територии, кои се подредени на власта и имаат воспоставен однос со државата преку правната врска државјанство, се нарекува население. Територијата претставува подрачје одвоено од другите територии со граница, на која живее определено население и врз кои се протега одредена власт. Државните граници се крајни точки до каде се простира суверенитетот на една држава.

Власта во рамките на една држава ги уредува односите во самата држава, но и карактерот на нејзините меѓународни позиции. Поимот “култура“ има свои корени во латинскиот збор “cultivare“, што значи ‘она’ што се култивира при општествено дејствување. Поимот “демократска политичка култура“ втемелен е во општото одредување на политичката култура, секако и на културата, воопшто. Активистичките дефиниции на политичката култура насочени се кон прашањето во која мерка постоечката политичка култура – одредена како мрежа на субјективни ориентации на припадниците на општеството во однос на базичните елементи на политичкиот систем: политичките институции, процеси и вредности – се јавува како фактор (катализатор) на политичкото

²¹⁹ Levi W., (1976), *Law and Politics in the International Society*, London 1976, pg.37.

²²⁰ Малески Д., (2000), *Меѓународна политика*, Правен Факултет при Универзитетот “Св.Кирил и Методиј“–Скопје, стр.427

преобразување, а во која мерка, наспроти тоа, делува како инструмент на резистенција. Во таа смисла, се воспоставува суштинска врска помеѓу развојот на демократската политичка култура и демократското политичко преобразување²²¹. Милан Подунавац²²² (1998:13) укажува на тоа дека поимот политичка култура во себе ги вклучува елементите на сите релевантни дискурзивни стратегии во современата политичка теорија – либерализмот, комунитаризмот, републиканизам, како и различни традиционални области (поврзани со традиционално сфатените идеји на политичката филозофија и емпириски втемеленото поле на политичката социологија).

2. Фактори за создавање и видови на политичка култура

Во политичката теорија постојат повеќе типологии на политичката култура. Според степенот и видот на политичко учество и природата на ставовите на луѓето кон политиката, Габриел Олмонд и Сидни Верба идентификуваат три видови на политичка култура²²³:

- *поданичка политичка култура* – која се карактеризира со пасивен однос на граѓаните во однос на политичкиот систем. Личноста се гледа себе си како поданик или субјект врз кој се врши власта, а не како активен учесник во тој процес.

- *парохијална политичка култура* - која се карактеризира со тотално отсуство на желба и можност да се учествува во политичкиот живот, но и со отсуство на припадност на една државна заедница, а со поголемо чувство за припадност на одредени локални заедници. Таа е својствена за општества во кои не постои обликуван политички систем и каде приврзаноста за одредени религиозни, социјални и други улоги доминира.

- *партиципативна политичка култура* – која се карактеризира со голем интерес на граѓаните за политиката и со изграден однос кон нивното активно учество во политичкиот живот. Заради тоа овој тип на политичка култура се нарекува и како “активистичка“. До оваа типологија Олмонд и Верба дошле со расчленување на поимот политичка култура. Ако политичката култура е мрежа на ориентации, тогаш објекти на политичките ориентации се: политичкиот систем, влезните елементи на политичкиот систем, излезните елементи на политичкиот систем и самите актери на политичкиот систем. Погоре наведените видови на политичка

²²¹ Vujadinovic D., Civilno drustvo i politicka kultura, in “Filozofska istrazivanja”, 2007:29

²²² Podunavac M., Politicka Kultura i politicki ustanove, in Mirjana Vasovic /ur./, “Fragmenti politicke kulture”, Institut drustvenih nauka, Beograd, 1998, str.13.

²²³ Климовски С., (2001), *Уставен и политички систем*, Просветно Дело АД, Скопје, стр.982-983.

култура може да се комбинираат со што се создава т.н.р. "граѓанска култура", во која се комбинираат најдобрите елементи на секоја од нив. Политичката култура се пренесува и се стекнува низ комплексен процес во кој е вклучено воспитувањето во многу општествени институции и тоа: семејството, училиштето, работното место, група (не)истомисленици, во самиот политички систем и тн. Бидејќи поединците ги учат политичките ориентации со намерно учење, преку јавни политички искуства, можеме да заклучиме дека политичката социјализација не мора да се врши директно и експлицитно, туку таа може да биде спонтана, несвесна, но и политички насочена.

Постојат повеќе фактори кои го детерминираат настанувањето на политичката култура, но од нив два се пресудни и тоа: политичка традиција и политичка социјализација. Значајно е прашањето дали клучните агенсии на политичка социјализација делуваат во иста насока (т.н.кумулативна политичка социјализација) или делувањето на агенсите на политичката социјализација е насочено кон стекнување на различни, па и противречни норми на политичката култура (т.н. некумулативна политичка социјализација). Резултат на кумулативна политичка социјализација е формирање хомогена и интегративна политичка култура, а некумулативната политичка социјализација создава фрагментирана политичка култура.

3. Глобализацијата и политичката култура

Светот денес живее во услови на галопирачка глобализација. Надбискупот на Кејп Таун, г.Нјонгонкулу Ндунгане²²⁴ (2003:119) вели "кога размислувам за феноменот на глобализацијата, ми текнува на најразлични слики. Една од нив е слика на многу силна струја, која носи се' што се наоѓа долж нејзиниот тек. Друга слика е на бучна и непријателски настроена правосмукалка, која всисува се' што и се наоѓа на нејзиниот пат, оставајќи зад себе празна патека". Овие две слики може да се сметаат или за многу бенигни, или како ужасно малигни. За оние кои се возат на врвот на бранот на глобализацијата процесот е доста бениген, додека за оние кои се всисуваат во текот на процесот, тој е малиген. Глобализацијата не е нешто инцидентно во нашите животи. Таа е начин на живот. Глобализацијата е резултат на човековото дејствување, таа е резултат на мисионерите и патниците околу светот, на конквистадорите и претприемачите, на финансиските стратегии како Џорџ Сорос и на беспомошните помагачи како Мајка Тереза²²⁵. Од економска гледна точка глобализацијата значи процес на зголемена меѓународна поделба на работата, а со тоа и испреплетувања

²²⁴ Говор на надбискупот Нјонгонкулу Ндунгане на 10.декември 2002 година, на Римо-католичкиот собир на бискупи во Ватикан.

²²⁵ Клајн А., "Глобализацијата и локалната самоуправа – силни заедници во еден глобален свет", во "Политичка Мисла", 2003, вол.1, бр.4:35

на националните економии преку трговијата со стоки и услуги, преку граничните инвестиции во претпријатијата и финансирањата. Овој процес во втората половина од минатиот век го зголеми повеќе од три пати просечниот приход по глава на жител широм светот.²²⁶

Ако како главни актери на социјалната конструкција (во политиколошка смисла) ги детерминираме државата, пазарот и цивилното општество, не би било препретенциозно да се тврди дека глобализацијата како процес своите најдлабоки траги ги остава токму во карактерот на меѓусебните односи на овие општествени феномени. Аналогно со брзите текови на глобализацијата кога се создаде еден пакет на процеси, вредности, идеји, уверувања, се појавија и амбициите на државите да ги воведат во своите национални општества овие глобализациски атрибути кои се составен дел на политичката култура и на политичката социјализација. Денешниот феномен на глобализацијата не ги опфаќа само елитите, тој го опфаќа целокупното општество во сите земји и култури. Затоа е разбирливо што во сите делови на светот луѓето реагираат со несигурност, или дури се чувствуваат загрозувани, па и нападнати во поглед на своето потекло, идентитет, култура или религија²²⁷. Општо прифатена е констатацијата, дека во изминатите години, сите ние учествуваме во создавањето на една универзална, светска култура. Притоа се мисли на сосема различни концепти.

4. Заклучни согледувања

Сознанијата до кои дојдовме во овој труд, укажуваат дека во минатото, државите беа поборници за можноста самите да делигираат власт над својата територија и население, без мешање однадвор, денес политичките проекти, кои се смета дека се директна заслуга на глобализацијата, се залагаат за отстапување на дел од националниот суверенитет за сметка на поцврсти гаранции за зачувување на безбедноста или економскиот развој. Културата се надоврзува директно на политичкиот и економскиот развој. Од погоре кажаното би можеле да сумираме дека политичката култура е очигледен, но истовремено и невидлив општествен аспект, своевидна 'енергија' врз која се градат и регулираат општествените односи. Квалитетот на практикувањето на политичката култура, е тесно поврзан со демократскиот развој на една држава. Развојот на цивилното општество, побарува развој на демократска политичка култура, создавање на критичка јавност, демократска социјализација на граѓаните, афирмација на цивилните вредности кои во својот фокус го имаат граѓанинот. Покрај

²²⁶ Келер, Х., "Кон поредокот на глобалната економија", во "Политичка Мисла", 2003, вол.1, бр.4:165.

²²⁷ Клајн А., "Глобализацијата и локалната самоуправа – силни заефници во еден глобален свет", во "Политичка Мисла", 2003, вол.1, бр.4:35

влијанието кое глобализацијата го има на политичката и економската сфера во рамките на државата, таа остави неповратен белег и на цивилниот сектор. Имено, ако порано цивилистите сите свои барања брзаа да ги адресираат до државата и да превземаат активности, со цел да влијаат да се исполнат, денес се чини се поретко и се обраќаат, а и кога го прават тоа, немаат преголеми очекувања. Глобализацијата, може да се заклучи дека го придвижи глобалното цивилното општество до меѓународните организации за заштита на определени права и тие таму се примарно насочени. Со брзите текови на глобализацијата, кога се создаде еден пакет на процеси, вредности, идеји, уверувања, се појавија и амбициите на државите да ги воведат во своите национални општества овие глобализациски атрибути кои се составен дел на политичката култура и на политичката социјализација. Денешниот феномен на глобализацијата не ги опфаќа само елитите, тој го опфаќа целокупното општество во сите земји и култури. Затоа е разбирливо што во сите делови на светот луѓето реагираат со несигурност, или дури се чувствуваат загрозени, па и нападнати во поглед на своето потекло, идентитет, култура или религија. Културите во државите во услови на галопирачки глобализациски детерминанти очекувано е, и може да се менуваат, но исклучително е тешко, во тој процес на модификации, да се забележат вистински културни преобразби. Културните, политичките и економските разлики во државите во услови на забрзана глобализација се релевантни и за развојот на демократијата. Модерната демократија е производ на западната цивилизација, и според заклучоците на Хантингтон “преку осумдесет проценти од демократијата во светот носи печат од Западот“. Но, демократијата е присутна и во општества со сосема други култури како во Јапонија и Индија. Хантингтон (2003:12) констатира дека “погрешно е да се тврди дека некоја специфична култура ја оневозможува демократијата, но со право може да се тврди дека некои култури се попријателски расположени кон демократијата од другите“. Во услови на забрзан економски развој, земјите во меѓународното општество се трудат да се приближат до т.н. глобална култура. Тие ќе се трудат да станат модерни се повеќе, ќе се обидуваат да го усвојат во своите национални општества елитистичкиот пакет на мноштво социјални, економски и политички идеји и претпоставки и вредности кои потекнуваат од Западниот свет. Земјите нужно ќе тежнеат да се модернизираат, но сепак на крајот сите нема да бидат исти. Културните преобразби, нема да повлечат знак на еднаквост помеѓу државите во меѓународното општество, но културните разлики и понатаму ќе останат да влијаат на меѓународните односи, на економскиот развој и на политичките промени. Отука, најголем предизвик за сите нас во годините што следат ќе биде во рамките на нашите национални општества, но и во меѓународните општества, да научиме да ги прифаќаме различностите, но и да демонстрираме умешност во зачувување на историјата, културата и идентитетските белези.